

'Arbeit macht frei'

Een bezoek aan concentratiekamp Dachau

Achtergrond - 28 maart 2007

Op de gietijzeren poort staat in grote letters '*Arbeit macht frei*'. Achter die zware, grijze poort ligt concentratiekamp Dachau. Hier sloot de Nazi-dictatuur haar tegenstanders op. Het kamp is nu, 74 jaar later, een gedenkplaats voor de slachtoffers. Tijdens ons bezoek in München wilden we de kans niet onbenut laten deze plek te bezoeken.

Het is bewolkt. De hele wereld lijkt met een enorme kwast grijs geschilderd te zijn. Nu en dan valt er wat ijskoude regen, net genoeg om je rillingen te bezorgen, net te weinig zodat het zin heeft je paraplu op te zetten. Nee, het is zeker geen aangenaam weer op deze zondagmorgen. Dat is eigenlijk maar goed ook, want de plek waar we naartoe gaan is niet aangenaam: de [KZ Gedenkstätte Dachau](#).

Het kampterrein

Een breed pad loopt van het kleine busstation naar de ingang. Vervolgens lopen we het gevangenengedeelte binnen. Voor ons strekt zich een groot plein van kleine steentjes uit. Links zien we twee lange, houten gebouwen staan. Dat zullen de barakken zijn waar de gevangenen werden ondergebracht. Rechts van het plein zien we een groot, vaal geel gebouw met een zwart dak. Dat is het hoofdgebouw van het kamp. Het gebouw is bijna net zo breed als het hele kamp.

Indrukwekkend

Allereerst gaan we een film bekijken en daarna krijgen we een uitgebreide rondleiding door het kamp. De film is erg indrukwekkend. Je ziet scène's die destijds opgenomen zijn door het oprukkende geallieerde leger dat het kamp kwam bevrijden. De soldaten filmen een veewagon vol met lijken. Even later uitgemergelde gestalten, nauwelijks nog in staat te lopen, die de soldaten begroeten. Voor anderen komt alle hulp te laat. Een paar meisjes uit de redactie moesten bijna huilen vertellen ze later. Zelf begin ik bij het zien van de film een idee te krijgen wat het betekende in die tijd een [slachtoffer](#) van de Nazi's te zijn.

De kampgevangenis

Dat beeld wordt nog vollediger als we naar de kampgevangenis gaan, de zogenaamde '*Bunker*'. Deze gevangenis is één lange gang met cellen.

Gevangenen zaten hier hun zogenaamde '*Bunkerhaft*' uit. Binnen waren de gevangenen overgeleverd aan de willekeur van de bewakers. Soms kwamen ze langs om de gevangenen te martelen. Op andere momenten haalden de bewakers gevangenen 's nachts uit hun cellen en executeerden hen. Zomaar een leven beëindigd.

Toppunt van sarcasme

Tenslotte lopen we naar de gaskamers en het crematorium. '*Brausebad*' staat er in grote letters boven de ingang van de gaskamer. Dat betekent zoveel als douche. De mensen die ze gingen vergassen moesten blijkbaar denken dat ze gewoon gingen douchen. De gaskamer is in Dachau nooit echt gebruikt. Er zijn 'slechts' wat mensen bij wijze van experiment vergast. Echt een heel raar gevoel om in een ruimte te staan waar mensen gestorven zijn. Meteen achter de gaskamer is het crematorium. Daar bevinden zich de grote ovens om de lijken te verbranden. Dit werk werd door de gevangen zelf gedaan, de bewakers dwongen ze om hun medegevangenen in de ovens te gooien. Het toppunt van sarcasme. De overige gevangenen van het kamp mochten echter absoluut niets van het bestaan van de crematoria afweten. Iedereen die bij de ovens werkte verdween er na verloop van tijd zelf in.

Een ervaring

Dachau moet je echt bezocht hebben. Hier kun je daadwerkelijk zien wat de misdaden van de Nazi's waren. Hier kun je bijna echt voelen hoe het was om niet alleen je vrijheid maar ook je hele bestaansrecht kwijt te zijn en aan de willekeur van een groep sadistische misdadigers overgeleverd te zijn. Voor mij in ieder geval is Dachau een heel bedrukkende ervaring geweest. Ik raad iedereen aan om het kamp te bezoeken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3596/arbeit-macht-frei>